

ПостМетодика. Кременчук, 2017. № 2–3 (129–130). С. 81–86

Секція 2. Психолого-педагогічні умови формування творчої особистості педагога
УДК 378.937 + 371.03

Осипова Т.Ю.

професор кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»

СПРЯМУВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ЇХНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО НАСТАВНИЦТВА

Постановка проблеми у загальному вигляді... Розвиток сучасної педагогіки характеризується створенням освітнього середовища, що сприяє творчому саморозвитку особистості учнів, спрямованістю на їхній внутрішній потенціал. Значна роль у вирішенні цього завдання, на нашу думку, покладається не просто на вчителя, а на вчителя-наставника. Щоб здійснювати наставницьку діяльність, недостатньо бути просто досвідченим висококваліфікованим педагогом зі своєю системою педагогічної діяльності, що склалася, необхідно створити власний позитивний імідж, який приваблював би учнів, викликав у них довіру. Саме в процесі професійної підготовки увага викладачів повинна приділятися створенню іміджу майбутніх учителів як наставників.

Натомість аналіз робочих планів з таких дисциплін, як «Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Основи педагогічної майстерності» дозволив встановити, що питання професійного іміджу педагога розглядається поверхово, акцентується увага лише на деяких його аспектах, наприклад, під час розгляду тем «Особистість сучасного вчителя», «Педагогічна техніка вчителя». Отже, виникає необхідність цілеспрямованої роботи з формування іміджу майбутніх учителів, що сприятиме їхній самореалізації, встановленню доброзичливих відносин з учнями та їхніми батьками, колегами й адміністрацією, отриманню задоволення від педагогічної діяльності в ролі педагога-наставника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Зазначимо, що проблему формування іміджу досліджують як вітчизняні (Е. Богданов, І. Володарська, Н. Гузій, Л. Донська, А. Калюжний, Н. Клуниченко, А. Мітіна, А. Морозов, Г. Почепцов, І. Чертикова В. Шепель та ін.), так і зарубіжні (П. Берд, С. Блек, Л. Браун, Б. Брюс, П. Вейл, Б. Джі, Н. Енкельман, Т. Сван, Е. Семпсон, М. Спіллейн, Б. Швальбе та ін.) науковці, на думку яких, елементи іміджу, є невід'ємною складовою характеру й індивідуальності людини, формуючи ставлення до неї інших людей. Те, як людину сприйматимуть довколишні люди (насамперед учні та їхні батьки, колеги, адміністрація навчального закладу), здебільшого залежить саме від її іміджу. Сьогодні роль індивідуального іміджу як презентації й утвердження унікальності суб'єкта, за твердженням І. Свідерської [4], забезпечує не тільки професійну ідентифікацію і саморозвиток особистості, але й, визначаючи становлення культури професійної діяльності педагога, стає однією з актуальних проблем.

Формулювання цілей статті... Мета статті полягає у визначенні сутності цілеспрямованої роботи щодо спрямування студентів на формування професійного іміджу як педагогічної умови їхньої підготовки до педагогічного наставництва.

Виклад основного матеріалу дослідження... Імідж (від англ. image – образ, вигляд, зображення) – це образ, система зовнішніх характеристик людини, що створюють або підкреслюють неповторну своєрідність особистості та завжди відображають індивідуальність. Імідж – цілеспрямовано сформований образ (якоїсь особи, явища, предмета), що має певні ціннісні характеристики, покликаний емоційно-психологічно впливати на когось [5, с. 229]. Саме для педагогічного наставництва це є дуже важливим, оскільки успішно здійснювати наставницьку діяльність, стати для вихованців другом і радником може лише той педагог, який викликає в них симпатію.

Для формування позитивного іміджу педагогу потрібно вміти керувати враженням про себе. Для цього необхідно розвивати складові позитивного особистісного іміджу: атракцію, асертивність та фасцинацію [6, с. 54].

Атракція особистості наставника, зауважує А. Хоменко, виступає не тільки

вмінням подобатися вихованцям, процесом формування його привабливості, але й якістю відносин. Ця емоційна складова взаємодії педагога-наставника і вихованця має стійку природу і є однією з ключових характеристик суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Тільки вивчаючи і враховуючи інформацію в контексті «Я – який є», «Я – яким я бачу себе» та «Я – очима інших», педагог розвиває адекватну самооцінку, тим самим формує власний позитивний імідж [6, с. 54–55].

Позитивний імідж викладача викликається і формується під впливом вишуканого елегантного зовнішнього вигляду; професійної компетентності, ерудованості, начитаності; загальної і специфічної грамотності мовлення викладача та цілого спектру позицій: який образ життя веде викладач, яке його особистісне життя, відносини з колегами, які його моральні принципи, ставлення до справи, поведінка і характер. Подекуди достатньо однієї негативної характеристики й імідж сприймається студентами не так, як хотілося б викладачеві, тому саме не зовнішня краса, а його особистісна й індивідуальна привабливість більш значуща для формування позитивного іміджу [6, с. 55].

Атракція викладача пов'язана з асертивністю його поведінки, що характеризується впевненістю, вмінням відстояти власну думку, вмінням домовлятися й приходити згоди у взаємодії. Асертивність як особистісна характеристика комунікативної поведінки педагога-наставника, за твердженням А. Хоменко, виявляється також у вмінні ставити доцільні запитання у процесі спілкування з учнем/студентом, чітко та зрозуміло висловлювати власні думки й виражати власні почуття, бути рішучим, упевненим і при цьому поважати думку і позицію вихованця. При цьому рівень прояву атракції й асертивності педагога у взаємодії з вихованцями, продовжує автор, визначає рівень розвитку довіри в їхніх відносинах, підвищує ефективність взаємовпливу значущої інформації, тим самим змінюючи характер поведінки останнього [6, с. 55].

З огляду на зазначене, можемо стверджувати про те, що у процесі навчання перед викладачами вищої школи постає завдання навчити майбутніх учителів як наставників самопрезентувати себе, оскільки з презентації себе вихованцям та їхнім батькам формується образ учителя. Звісно, успішна «самопрезентація» вимагає зусиль для підтримання створеного враження. І цього потрібно навчати.

Необхідно звертати увагу студентів на те, як повинен одягатись учитель, на що він повинен звертати увагу. В одязі вчителя має відбиватися його статус, адже між вихованцями і педагогом-наставником повинна виникати певна дистанція. Отже, потрібно розумно поєднувати вимоги моди зі своїм зовнішнім виглядом і дотримуватися такого правила: бути одягненим занадто модно ознака поганого смаку, відставати від моди теж неприпустимо, тобто необхідно одягатися модно, але так, щоб це не впадало в очі [2, с. 16]. Проте, лише вміння правильно одягатися, користуватися макіяжем не може приваблювати вихованців.

Тут ми згодні з В. Шепелем, який наголошуючи на прямому зв'язку іміджу із зовнішніми даними особистості та її впливом на довколишніх людей, відзначає, що «привабливість особистості керівника характеризується його вмінням психологічно привертати до себе нових людей, викликати в них позитивні емоції та почуття, враження й уявлення, бути прикладом для наслідування» [7, с. 173]. Хоча автор розглядає імідж керівника з позиції психології управління, це цілком правомірно застосувати й для характеристики педагога як наставника підростаючого покоління, оскільки в певному розумінні він виконує і функцію керівника.

Імідж, продовжує автор, – це образ, як така форма життєпрояву людини, завдяки якій «на люди» виставляються його найбільш впливові особистісно-ділові характеристики, з-поміж яких ним виокремлюються: комунікабельність (здатність легко сходитися з людьми), емпатійність (здатність до співпереживання), рефлексивність (здатність зрозуміти іншу людину), красномовність (здатність впливати словом); моральні цінності, психічне здоров'я, вміння долати конфлікти, вміння спілкуватися; життєвий і професійний досвід особистості (включаючи інтуїцію в ситуації спілкування) [7, с. 143].

Як бачимо, всі ці характеристики є важливими не тільки для керівників, які виконують управлінські функції, а і для діяльності педагога як наставника. На нашу думку, формуванню і розвитку вищезазначених якостей необхідно приділяти належну увагу в процесі підготовки майбутніх учителів, що сприятиме виконанню ними наставницької діяльності.

Науковці (Н. Сацков, В. Шепель та ін.) зауважують, що створенню

професійного іміджу фахівців у сфері освітянських послуг, і в аспекті дослідження з цим важко не погодитися, сприяють: високий професіоналізм, що ґрунтується на компетентності з широкого кола значущих проблем й обізнаності у сфері бізнесу, освіти та культури; розвиненість комунікативно-організаторського потенціалу, яка вибудовується на врахуванні діалектики довіри та позитивного ставлення до людей (комунікабельність, товариськість, соціальна сміливість, вміння управляти людьми, вихованість, вимогливість, об'єктивність, великодушність, обов'язковість, доброзичливість та інтерес до людей, організаторські здібності) і до самого себе (нервово-психічна витривалість, працездатність, енергійність, ініціативність, настирливість у досягненні мети, самоконцепція, самооцінка, самокритичність, упевненість у собі, самоактуалізація тощо) [3, с. 183–184].

Важливим аспектом професійного іміджу педагога-наставника, на нашу думку, виступає і такий феномен, як «Я-образ сучасного педагога». Ученими (О. Бодальов, З. Єсарєва, Є. Ісаєв, Н. Кузьміна, С. Панчук, П. Чамата та ін.) «Я-образ» педагога-професіонала потрактовано як суб'єктивний продукт психічного відображення в пізнанні реальної освітянської дійсності, що постійно змінюється у процесі формування та розвитку в силу зміни соціокультурної ситуації, оскільки самому педагогу властиво змінюватися, особистісно зростати, розвивати свої здібності. «Образ Я», як елемент відображення, є поглядом педагога на свою діяльність, на самого себе на підставі минулого досвіду, реальних даних про себе і власних очікувань на майбутнє. Прийняття вчителем себе реально, яким він є насправді, є ознакою його душевного здоров'я, оскільки таке прийняття себе і є бажанням бути ближче до реальності, свого актуального стану [1, с. 38].

На нашу думку, такі властивості особистості, як самоствавлення, очікування позитивного ставлення до себе з боку довколишніх людей, прагнення до сприйняття та страх відвернення суттєво впливають на формування позитивного професійного іміджу майбутнього педагога-наставника, який ми розглядаємо як цілеспрямовано сформований образ, що характеризується системою зовнішніх характеристик й особистісних якостей, сформованістю моральних цінностей, стилем його професійної діяльності й манери спілкування, а також умінням

педагога індивідуалізувати свій образ, надавати йому естетичної виразності на основі оволодіння спеціальними технологіями конструювання привабливого образу власного «професійного Я».

З урахуванням вищезазначеного, у процесі підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва однією з педагогічних умов було обрано «Спрямування студентів на формування професійного іміджу педагога-наставника», реалізація якої здійснювалася поетапно. Так, на теоретико-збагачувальному етапі під час лекції «Концепція професійного іміджу наставника», розглядалися такі питання, як: науковий аналіз концепту «імідж»: генеза поняття та напрями реалізації в освітньому процесі, педагогічний вимір проблематики професійної іміджелогії, навички професійного іміджування в роботі наставника.

У ході лекції спільно зі студентами обговорювалося, чи важливим імідж для педагога-наставника? У чому виявляється імідж наставника? Чи існують відмінності в іміджі педагога-наставника від учителя-предметника й у чому це виявляється? та ін.

Студенти відзначали, що «Імідж педагога – це не тільки стиль його одягу і поведінки. Це комплекс, набір рис характеру, поведінки, ставлення, манер спілкування, викладання. Для кожного учня дуже важливо, як виглядає вчитель. Уже з першого знайомства педагога з колективом класу в нього складається думка і про кожного учня» (Роман К.). «Імідж педагога-наставника формується не одразу, а впродовж багатьох років. Він може змінюватися, але в більшості випадків він наперед визначений» (Марина В.). Галина Т. зауважила, що «Імідж учителя, на перший погляд, це стереотип, про який всі мають об'єктивну думку. Але, якщо розібратися, то це не так. На стиль учителя впливає і предмет, який він викладає, і учні, з якими він працює», а Ольга Ф. акцентувала увагу на тому, що «Імідж учителя – це стиль одягу: це, переважно, класика, костюми, відмовляння від джинсів, відкритих ніг, декольте, плечей. Це помірне використання макіяжу, прикрас, гарна зачіска». «Формування іміджу вчителю необхідне набагато більше, ніж людям інших професій. Вчитель – це модель поведінки. Тому це повинна бути яскрава особистість, яка може зацікавлювати учнів, він навчає своїм

виглядом, поведінкою і ставленням до довколишніх» (Марія Л.). Відтак, студенти відзначили важливість іміджу педагога-наставника та його роль у становленні особистості учнів.

Продовженням лекції став семінар «Вплив іміджу особистості педагога-наставника на ефективність навчально-виховного процесу», метою якого було виокремити необхідні якості та здібності педагога-наставника, проаналізувати потенційні можливості його професійного самовдосконалення.

У процесі семінару майбутні вчителі відповідали на запитання: «Які зовнішні атрибути та якості особистості педагога-наставника, на Вашу думку, сприяють його позитивному іміджу?». На дошці записувалися якості, які пропонувалися студентами. Узагальнюючи їх, було визначено рейтинг якостей і властивостей, які повинні бути притаманні вчителю, зокрема класному керівнику як педагогу-наставнику:

- зовнішні дані: педагог-наставник повинен мати привабливу зовнішність, почуття гумору, артистичність, бути акуратним, стежити за модою й обирати модний стиль одягу, володіти культурою мовлення, вміти користуватися виразними жестами й мімікою;
- у відносинах з учнями педагог-наставник повинен виявляти емпатію, педагогічний такт, бути справедливим, порядним, об'єктивним, доброзичливим, готовим надати педагогічну допомогу та моральну підтримку;
- педагог-наставник повинен бути професіоналом у своїй справі, тобто володіти предметною та загальною ерудицією, бути здатним передавати знання, використовувати інноваційні технології у викладанні, креативно мислити і т. ін.;
- вмотивованість на досягнення успіху в професійній, у тому числі і в наставницькій діяльності: настирливість у досягненні мети, захоплення роботою, переживання радості успіху, потреба винаходити нові прийоми роботи зі студентами.

На друге запитання: «Які зовнішні атрибути та якості, на Вашу думку, руйнують імідж класного керівника як педагога-наставника?» студентами надавалися також приблизно ідентичні відповіді, які за рейтинговою шкалою

посіли такі позиції:

- професійно-моральна невідповідність соціальному статусу вчителя та порушення норм педагогічної етики, тобто коли педагог-наставник виявляє грубість і невихованість у спілкуванні з учнями, використовує їх у власних цілях, є злопам'ятним, уживає лихослів'я тощо;
- формальне ставлення до учнів, тобто він виявляє байдужість, безпринципність, у нього відсутній інтерес до дітей та їхніх потреб;
- професійна некомпетентність, він недостатньо володіє знаннями зі свого предмета і методики його викладання, не виявляє педагогічну майстерність та артистизм під час викладання, не враховує індивідуальних особливостей і потреб учнів, не має прагнення до саморозвитку і самовдосконалення;
- у нього відсутній естетичний смак, що виявляється в одязі, зачісці, використанні косметики, зовнішньому обліку і т. ін.

На запитання: «Чи повинен педагог- наставник бути авторитетом і в чому це виявляється?» майбутні вчителі одностайно дали ствердну відповідь, наголошуючи на тому, що педагог-наставник повинен бути взірцем для учнів, уміти наставляти їх на правильний шлях.

Так, на думку Марії Л., «Авторитет учителя має велике значення в навчальному процесі, що виявляється в довірі дітей до свого класного керівника, визнанні його компетентності, повазі до його рішень і вимог». Анна У. відзначила, що «авторитет учителя – це «мірило» ставлення школярів до нього. Класний керівник як наставник повинен викликати повагу, розуміння, бути прикладом для наслідування». Оксана Д. зауважила, що «Авторитетна людина – це людина-«взірець», зразок для наслідування, поваги. Бути авторитетним означає бути комусь прикладом, мати особливі людські якості, які є позитивними рисами характеру. Авторитетний учитель – це вчитель, у якого на уроках цікаво, він ставиться до предмета і до дітей із розумінням, повагою. Неавторитетний учитель – це той, у якого на уроках діти ставляться до нього з неповагою. Авторитетного вчителя діти поважають і люблять, багато з них знаходять у ньому деякі особливі якості, які вони наслідують, за які люблять і поважають педагога».

На практико-дієвому етапі проводилася рольова гра «Мій імідж – це моя

візитівка», метою якої було формування позитивної мотивації на здійснення педагогічного наставництва, набуття знань щодо сутності педагогічного наставництва, розвиток комунікативних, проєктувальних, аналітичних умінь, спрямованості на педагогічну фасилітацію, творчого потенціалу.

Студенти розподілилися на 4 команди. Їм було запропоновано розробити імідж учителя за позиціями: вчитель-консерватор, учитель-фасилітатор, учитель-медіатор, учитель-наставник. При цьому вони повинні були продумати й обіграти зовнішній вигляд (одяг, ходу, зачіску тощо), стиль спілкування з учнем, манеру поведінку вчителя. Під час заняття намагалися надати студентам основи розуміння стилю та зовнішньої привабливості вчителя, як це емоційно впливає на довколишніх людей, вчили добирати відповідний одяг та аксесуари, зважаючи на різні ситуації, що виникають у професійній діяльності педагога-наставника.

З метою ознайомлення майбутніх учителів зі складовими позитивного іміджу; формування ділових якостей сучасного педагога-наставника; формування стратегії саморозвитку; створення позитивної емоційної атмосфери студенти брали участь у вправі «Метафора». Кожному студенту пропонувався початок речення для його завершення: «Я ніби птах, тому що...», «Я перетворююсь на тигрицю, коли...», «Я можу бути вітерцем, тому що...», «Я ніби мураха, коли...», «Я – склянка води...», «Я почувуюся сніжинкою, що тане...», «Я – чудова квітка...», «Я почувуюся скелею...», «Я ніби ліхтарик...», «Я ніби риба...», «Я – стежина...», «Я – цікава книжка...», «Я – музика...», «Я ніби літера...», «Я – світлячок...», «Я – паровозик...», «Я – вогонь...», «Я – зошит...», «Я – іграшка...», «Я – годинник...», «Я – будинок...», «Я – картина...», «Я стаю кактусом, коли...», «Я можу бути сонечком...», «Я можу бути Сніговою королевою, коли...». «Я – подарунок...», «Я – ключик...», «Я – скриня...», «Я – хмаринка...».

Виконуючи вправу, студенти доходили висновку, що необхідними для позитивного іміджу є такі якості, як-от: уміння спілкуватися; уміння подобатися людям; евристичність мислення; гнучкість поведінки; конкурентноздатність; цілеспрямованість; рішучість; готовність ризикувати; упевненість у собі; енергійність; прагнення до успіху; ініціативність та ін.

По завершенні вправи було проведено експрес-діагностику: тест «Коло іміджу». Студентам було запропоновано оцінити наявність у них зазначених якостей особистості, позначити рівень розвитку кожної якості цифрою від 1 до 10, з'єднати позначки і відповісти запитання: Чи вийшло у Вас коло? Які якості у Вас найменше розвинені? Які якості розвинені добре?

На іншому практичному занятті студенти отримали творчі завдання за методикою «Колаж», які виконувались у командах. Їх було розподілено на три команди для виконання завдання впродовж однієї години. Використовуючи вирізки з газет та журналів, рисунки, картинки (які були заготовлені попередньо), вони склали колаж за такими темами; «Особистість педагога-наставника: можливості саморозвитку», «Харизматичні якості педагога-наставника», «Шляхи запобігання професійним деформаціям» й готувалися до запитань опонентів, якими виступали студенти інших команд.

На самостійно-інтерпретаційному етапі студентам було запропоновано інтерпретувати притчі («Притча про Нарциса», «Як обрати найкращу школу?», «Шлях до сердець своїх учнів») з педагогічного погляду, завершити їх і дійти певних висновків. Наведемо деякі приклади інтерпретацій студентів до кожної притчі.

Щодо «Притчі про Нарциса» студентами висловлювалися такі думки: «В основу притчі покладено ідею «взаємного відображення». Якщо вчитель навчає дітей, то він повинен бачити те, чого діти навчилися, навіть, своє ставлення до нього. Так само діти, якщо до них ставляться з повагою, навчають їх, то вони «відображають», показують своє позитивне ставлення до вчителя» (Ганна С.), «Учитель, навчаючи дітей, вкладаючи в них свій розум, свою любов, свій талант, може згодом в них побачити себе. Адже, пожинаючи плоди вчительської праці, згодом можна досягти таких вершин, як і цей наставник. Головне, щоб це було правильне навчання, щоб викликало позитивне ставлення в учнів» (Марія Я.), «Знання і поведінка дітей – це відображення роботи вчителя. Педагог передає весь свій досвід учням і виховує в них своїх послідовників» (Владислава С.), «Учитель бачить в очах дітей ті знання, які він їм передав. Йому приємно бачити, що учні наповнені розумінням, а учні, у свою чергу, поглинають мудрість

учителя» (Лідія Т.), «Гарний учитель має бачити в учневі не лише себе, він має звернути увагу на його особливості, переваги, а не лише прагнути бачити в учневі свою копію. А учні часто вчаться робити те, що і вчителі» (Ольга П.).

Інтерпретуючи притчу «Як обрати найкращу школу?», студенти зазначили, що: «Найкраще там, де любов і повага, а не зайві квадратні метри. Найкращий учитель – людяний» (Людмила С.), «Головне не те, яка школа за масштабами, за красою, за розкішшю, а головне, щоб там ставлення до дітей було добрим. Дідусь знайшов школу для свого онука, де цікавляться людським здоров'ям, де поважають духовні цінності. Тобто хороше виховання і ставлення до людини повинно бути на першому місці, а не образи і грубість. Учні тут добре поставилися до дідуса і він зрозумів, що вчителі тут найкращі, адже вони на правильному шляху до виховання своїх учнів» (Світлана Р.), «Школа повинна виховувати Людину з великої літери. Знання не будуть мати ніякої цінності, якщо людяність буде на рівні неардентальців» (Дарина К.), «Найкраща школа – це не обов'язково якась велика і шикарна, а та, в якій дітей учать бути людьми» (Людмила В.), «Учні – відображення плідної праці вчителя. Дивлячись на учнів, можна зрозуміти, який насправді вчитель. І зовсім не важливо, як виглядає приміщення школи. Важливо – чого навчать там дитину» (Ангеліна Ю.)

Різні думки були висловлені стосовно притчі «Шлях до сердець своїх учнів»: «Потрібно відкинути своє власне негативне ставлення до кожного з учнів і почати до них ставитися так, як хочеш, щоб ставилися до тебе» (Катерина М.), «Якщо вчитель позбудеться всіх своїх поганих звичок (гнів, роздратування, крик тощо), то він із легкістю знайде шлях до сердець учнів. Не можна переносити свої особисті справи, свої переживання на дітей, оскільки все це негативно впливатиме на стосунки вчителя і дітей» (Наталя М.), «Від ставлення вчителя до учнів залежить те, як вони будуть іти на контакт з ним. Учитель сам створює атмосферу на уроці» (Дмитро В.), «Тільки чистим, щирим серцем можна прокласти собі шлях до сердець учнів» (Тетяна Р.), «Щоб знайти шлях до сердець своїх учнів, потрібно викинути все «сміття» зі свого серця і залишити тільки любов, оскільки то найвища мудрість. Слід забути про все погане, йому не місце під час навчання і виховання дітей. Потрібно відкрити їм своє серце» (Юлія К.).

Творчим завданням для студентів виступила розробка власної імідж-карти «Гармонія мого професійного іміджу».

Висновки... За результатами бесід зі студентами, спостережень за ними в ході експерименту, ми дійшли висновку, що реалізація педагогічної умови «Спрямування студентів на формування професійного іміджу педагога-наставника» сприяла усвідомленню студентами ролі професійного іміджу педагога-наставника, значущості його впливу на формування особистості учня, а також розвитку особистісних якостей, що визначені складовими особистісного компонента у структурі підготовленості майбутніх учителів до педагогічного наставництва. Перспективу подальших досліджень убачаємо в розробці методичних рекомендацій щодо створення професійного іміджу майбутніх учителів як наставників.

Література

1. Бодалев А. А. Восприятие человека человеком / А. А. Бодалев. – Л. : ЛГУ, 1965. – 121 с.
2. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку / О. М. Ворожейкіна. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – [3-тє вид.]. – 255 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»)
3. Сацков Н. Я. Методы и приемы деятельности менеджеров и бизнесменов / Н. Я. Сацков. – К. : Институт праксеологии, 1994. – 398 с.
4. Свидерская И. П. Создание имиджа учителя / И. П. Свидерская. – [Электронный текст]. – Режим доступа : <http://pedsovet.su/publ/26-1-0-1769>
5. Современный словарь иностранных слов. – М. : Изд-во «Русский язык». 1993. – 740 с
6. Хоменко А. Особистісна фасцинація як компонент підготовки викладач-тьютора /А. Хоменко / Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Полтава, 2011. – С.53–58.
7. Шепель В. М. Управленческая психология / В. М. Шепель. – М. : Прогресс, 1984. – 254 с.

Осипова Т. Ю.

СПРЯМУВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ЇХНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО НАСТАВНИЦТВА

У статті розглянуто підходи науковців до трактування понять «імідж», «імідж учителя», визначено сутність поняття «професійний імідж педагога-наставника». Обґрунтовано педагогічну умову «спрямування майбутніх учителів на формування професійного іміджу педагога-наставника» й презентовано методика її поетапної (теоретико-збагачувальний, практико-дієвий, самостійно-інтерпретаційний етапи) реалізації в процесі підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва. Засобами реалізації зазначеної педагогічної умови виступили лекційні і практичні заняття (семінари, рольові ігри, вправи, експрес-діагностика, колаж), виконання самостійної творчої діяльності (інтерпретація притч, розробка імідж-карт). З'ясовано, що цілеспрямована робота сприяла усвідомленню студентами ролі професійного іміджу педагога-наставника, значущості його впливу на формування особистості учня, а також розвитку особистісних якостей, що визначені складовими особистісного компонента у структурі підготовленості майбутніх учителів до педагогічного наставництва.

Ключові слова: підготовка майбутніх учителів, педагогічне наставництво, імідж педагога-наставника, етапи, засоби реалізації педагогічної умови.

Осипова Т. Ю.

НАПРАВЛЕННОСТЬ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ИМИДЖА КАК ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ УСЛОВИЕ ИХ ПОДГОТОВКИ К ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ НАСТАВНИЧЕСТВУ

В статье рассмотрены подходы ученых к трактовке понятий «имидж», «имидж учителя», выявлена сущность понятия «профессиональный имидж педагога-наставника». Обосновано педагогическое условие «направленность будущих учителей на формирование профессионального имиджу педагога-наставника» и презентована методика его поэтапной (теоретико-обогащительный, практико-действенный, самостоятельно-интерпретационный этапы) реализации в процессе подготовки будущих учителей к педагогическому наставничеству. Средствами реализации указанного педагогического условия выступили лекционные и практические занятия (семинары, ролевые игры, упражнения, экспрес-диагностика, коллаж), выполнение самостоятельной творческой деятельности (интерпретация притч, разработка имидж-карт). Выяснено, что целенаправленная работа способствовала осознанию студентами роли профессионального имиджа педагога-наставника, значимости его влияния на формирование личности ученика, а также развитию личностных качеств, определенных составляющими личностного компонента в структуре подготовленности будущих учителей к педагогическому наставничеству.

Ключевые слова: подготовка будущих учителей, педагогическое наставничество, профессиональный имидж педагога-наставника, этапы, средства

реализации педагогического условия.